

# HY-111

# Απειροστικός Λογισμός ΙΙ

---

## Μέγιστα & Ελάχιστα



# 1 μεταβλητή: Τύπος Taylor

Αν  $y=f(x)$  είναι καλή συνάρτηση

$$f(x) = f(a) + \frac{f'(a)}{1!}(x-a) + \frac{f''(a)}{2!}(x-a)^2 + \dots + \frac{f^n(a)}{n!}(x-a)^n + R_n(x)$$

$$R_n(x) = \frac{f^{n+1}(c)}{(n+1)!}(x-a)^{n+1}, \quad a < c < x$$

π.χ

$$f(x) = e^x, e^{0.7} = ?$$

Εφαρμόζω το Θ. Taylor  $n=5, a=0$

$$f(0.7) = f(0) + \frac{f'(0)}{1!}(0.7) + \frac{f''(0)}{2!}(0.7)^2 + \dots + \frac{f^5(0)}{5!}(0.7)^5 + \frac{f^6(c)}{6!}(0.7)^6$$

$$0 < c < 1 \rightarrow 1 < e^c < 3 \rightarrow \frac{f^6(c)}{6!}(0.7)^6 < \frac{3 \cdot 0.7^6}{6!}$$

$$|e^{0.7} - m| = \frac{f^6(c)}{6!}(0.7)^6 < \frac{3 \cdot 0.7^6}{6!}$$



# Ακρότατα συνάρτησης

Αν  $f$  είναι καλή συνάρτηση (παραγ. - συνεχής)

$$f(x) = f(a) + \frac{f'(a)}{1!}(x-a) + \frac{f''(c)}{2!}(x-a)^2, a < c < x$$

$$y(x) = f(a) + \frac{f'(a)}{1!}(x-a), \text{ εξίσωση εφαπτομένης}$$

Υποθέτω  $f'(a) > 0$

Έστω  $g(x) = f''(x)$ , συνεχής  $g(a) > 0$ .

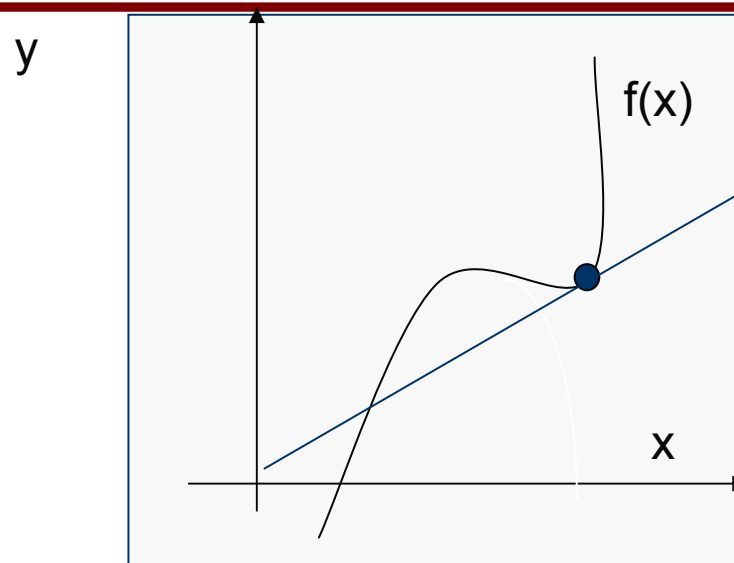
Λόγω συνέχειας υπάρχει γειτονιά  $\Delta$  του  $a$  τ.ώ.  $\forall x \in \Delta \Rightarrow g(x) > 0 \Leftrightarrow f''(x) > 0$

$$\text{Άρα } \forall x \in \Delta, \frac{f''(c)}{2!}(x-a)^2 \geq 0 \Rightarrow R_1(x) > 0$$

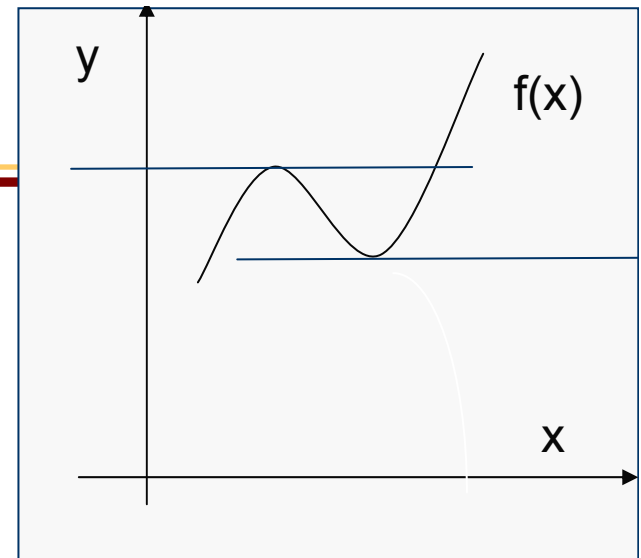
$f(x) \geq y(x), \forall x \in \Delta \Rightarrow$  Το γράφημα της  $f$  είναι πάνω από την εφαπτομένη στο  $(a, f(a))$

Ομοίως αν  $f'(a) < 0 \Rightarrow$  Το γράφημα της  $f$  είναι κάτω από την εφαπτομένη στο  $(a, f(a))$

Αν  $f'(a) = 0$ , κανένα συμπέρασμα



# Τοπικά Ακρότατα



$$f : U \rightarrow \mathbb{R}$$

$a$  τοπικό ελάχιστο αν υπάρχει γειτονιά  $\Delta(a)$  τ.ώ.  $\forall x \in \Delta(a) \Rightarrow f(x) \geq f(a)$

$a$  τοπικό μέγιστο αν υπάρχει γειτονιά  $\Delta(a)$  τ.ώ.  $\forall x \in \Delta(a) \Rightarrow f(x) \leq f(a)$

Αν  $a$  τοπικό ακρότατο (δηλ. μέγιστο ή ελάχιστο) τότε  $f'(a) = 0$

Αν  $f'(a) = 0$

1)  $f''(a) < 0$ ,  $a$  τοπικό μέγιστο

2)  $f''(a) > 0$ ,  $a$  τοπικό ελάχιστο

3)  $f''(a) = 0$  ???



# 2 μεταβλητές: Τύπος Taylor

Αν  $f : U \subseteq \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$  είναι καλή συνάρτηση

Εφαπτόμενο επίπεδο

$$f(x, y) = \overbrace{f(a, b) + \frac{\partial f}{\partial x}(a, b) \cdot (x - a) + \frac{\partial f}{\partial y}(a, b) \cdot (y - b)} + R_1(x, y)$$

$$R_1(x, y) = \frac{1}{2} \left( \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(c_1, c_2) \cdot (x - a)^2 + 2 \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(c_1, c_2) \cdot (x - a) \cdot (y - b) + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(c_1, c_2) \cdot (y - b)^2 \right)$$

π.χ.

$$f(x, y) = (y + 1)e^x, (a, b) = (0, 0)$$

$$f(x, y) = f(0, 0) + \frac{\partial f}{\partial x}(0, 0) \cdot (x) + \frac{\partial f}{\partial y}(0, 0) \cdot (y) + R_1(x, y)$$

...



# 2 μεταβλητές: Τύπος Taylor

$$f(x, y) = f(a, b) + \frac{\partial f}{\partial x}(a, b) \cdot (x - a) + \frac{\partial f}{\partial y}(a, b) \cdot (y - b) + R_1(x, y)$$

$$R_1(x, y) = \frac{1}{2} \overbrace{\left( \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(c_1, c_2) \cdot (x - a)^2 \right)}^{\alpha} + \overbrace{\left( \frac{2\partial^2 f}{\partial x \partial y}(c_1, c_2) \cdot (x - a) \cdot (y - b) \right)}^{\beta} + \overbrace{\left( \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(c_1, c_2) \cdot (y - b)^2 \right)}^{\gamma}$$

Διαιρώ με το  $(y - b)^2$  και θέτω  $z = \frac{x - a}{y - b}$  και εξετάζω το πρόσημο

του πολυωνύμου  $R_1(z) = \alpha z^2 + 2\beta z + \gamma$

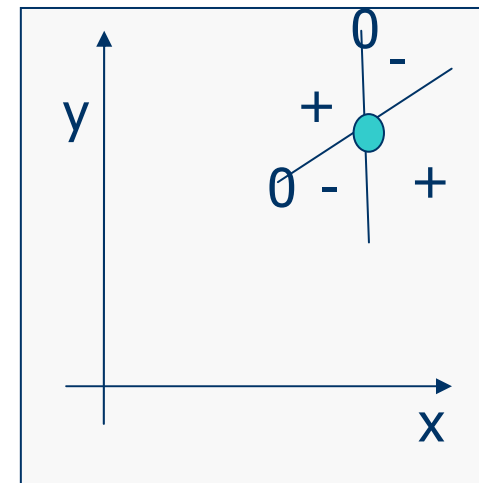
$$4\beta^2 - 4\alpha\gamma = 4(\beta^2 - \alpha\gamma)$$

$$\Delta = \alpha\gamma - \beta^2$$

$$\text{Αν } \Delta > 0 \begin{cases} \alpha > 0 \rightarrow R(z) > 0 \\ \alpha < 0 \rightarrow R(z) < 0 \end{cases}$$

Αν  $\Delta < 0$  αλλαγή προσήμου

$$\text{Αν } \Delta = 0 \rightarrow \text{τέλειο τετράγωνο} \begin{cases} \alpha > 0 \rightarrow R(z) \geq 0 \\ \alpha < 0 \rightarrow R(z) \leq 0 \end{cases}$$



# Κριτήριο β' παραγώγου

Αν  $f : U \subseteq \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$

$(a,b) \in U$  είναι τοπικό ελάχιστο αν υπάρχει γειτονιά  $\Delta(a,b)$  τ.ώ.  $\forall (x,y) \in \Delta(a,b) \Rightarrow f(x,y) \geq f(a,b)$

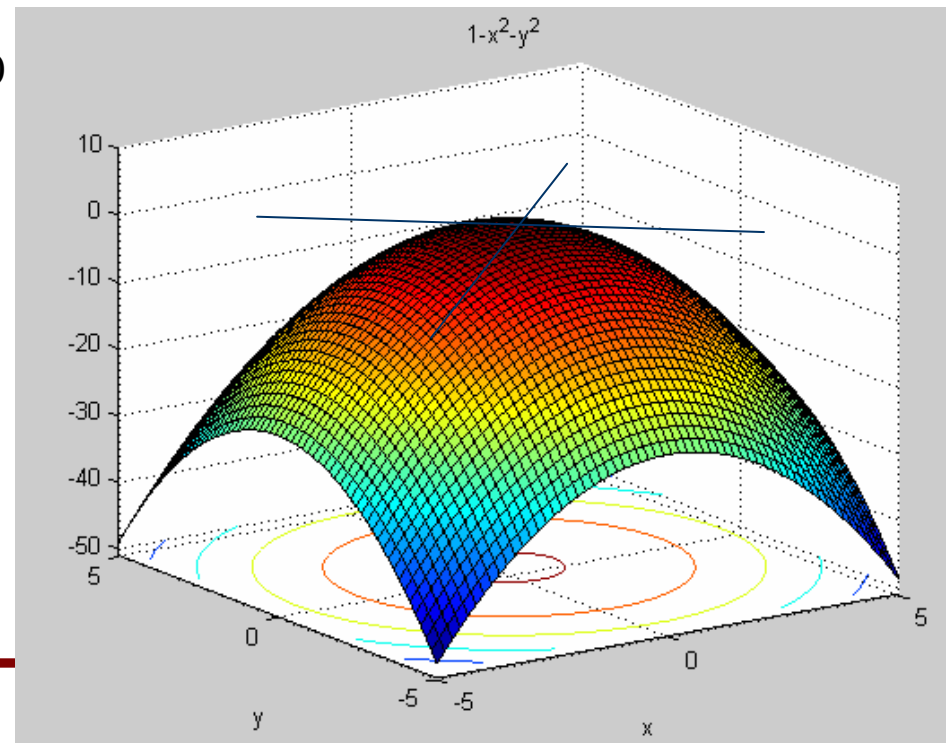
$(a,b) \in U$  είναι τοπικό μέγιστο αν υπάρχει γειτονιά  $\Delta(a,b)$  τ.ώ.  $\forall (x,y) \in \Delta(a,b) \Rightarrow f(x,y) \leq f(a,b)$

Αν  $(a,b) \in U$  είναι τοπικό ελάχιστο ή μέγιστο τότε το εφαπτόμενο επίπεδο στο  $(a,b)$  είναι με το  $xy$ -επίπεδο

$\perp$  διάνυσμα στο εφ. επίπεδο  $(\frac{\partial f}{\partial x}(a,b), \frac{\partial f}{\partial y}(a,b), -1)$

$(a,b)$  τοπικό ακρότατο  $\Rightarrow \frac{\partial f}{\partial x}(a,b) = \frac{\partial f}{\partial y}(a,b) = 0$

Κρίσιμα Σημεία



# Κριτήριο για τοπικά ελάχιστα/μέγιστα

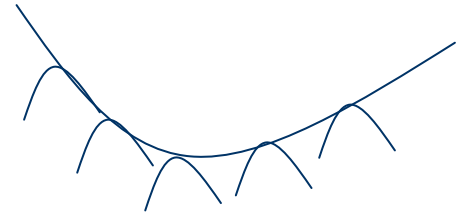
$$\text{Av } \frac{\partial f}{\partial x}(a, b) = \frac{\partial f}{\partial y}(a, b) = 0$$

$$\Delta = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a, b) \cdot \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(a, b) - \left(\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(a, b)\right)^2$$

$$1) \text{ Av } \Delta > 0 \begin{cases} \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a, b) > 0 \rightarrow (a, b) \text{ είναι τοπικό ελάχιστο, το γράφημα πάνω από εφ. επ.} \\ \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a, b) < 0 \rightarrow (a, b) \text{ είναι τοπικό μέγιστο, το γράφημα κάτω από εφ. επ.} \end{cases}$$

2)  $\Delta < 0 \rightarrow$  τότε το  $(a, b)$  αντιστοιχεί σε σημείο "σαμαριού"

3)  $\Delta = 0 \rightarrow$  κανένα συμπέρασμα





# Τοπικά ελάχιστα/μέγιστα

$$f(x, y) = x^2 + y^2$$

Βρες τα κρίσιμα σημεία

$$f(x, y) = x^3 + y^3 + 3xy$$

Βρες τα κρίσιμα σημεία

$$\frac{\partial f}{\partial x}(x, y) = 2x$$

$$\frac{\partial f}{\partial y}(x, y) = 2y$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(x, y) = \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(x, y) = 2$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(x, y) = 0$$

$$\text{Κρίσιμα σημεία: } \frac{\partial f}{\partial x}(x, y) = \frac{\partial f}{\partial y}(x, y) = 0 \Rightarrow (x, y) = (0, 0)$$

$$\Delta = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(0, 0) \cdot \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(0, 0) - \left( \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(0, 0) \right)^2 = 4 > 0, \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(0, 0) > 0 \rightarrow (0, 0) \text{ τοπικό ελάχιστο}$$



# Τοπικά ελάχιστα/μέγιστα

$$f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$$

$$(x_1, \dots, x_n) \text{ τοπικό ακρότατο} \rightarrow \nabla f(x_1, \dots, x_n) = 0$$

$$H(f) = \begin{bmatrix} \frac{\partial^2 f}{\partial x_1^2} & \frac{\partial^2 f}{\partial x_1 \partial x_2} & \cdots & \frac{\partial^2 f}{\partial x_1 \partial x_n} \\ \frac{\partial^2 f}{\partial x_2 \partial x_1} & \frac{\partial^2 f}{\partial x_2^2} & \cdots & \frac{\partial^2 f}{\partial x_2 \partial x_n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial^2 f}{\partial x_n \partial x_1} & \frac{\partial^2 f}{\partial x_n \partial x_2} & \cdots & \frac{\partial^2 f}{\partial x_n^2} \end{bmatrix} \quad \text{Εσσιανός (Hessian)}$$

Αν  $H$  + ορισμένος (  $\frac{\partial^2 f}{\partial x_1^2} > 0$  και  $\det(H) > 0$ ) τότε έχουμε τοπικό ελάχιστο

Αν  $H$  - ορισμένος (  $\frac{\partial^2 f}{\partial x_1^2} < 0$  και  $\det(H) > 0$ ) τότε έχουμε τοπικό μέγιστο



# Κρίσιμα σημεία

---

$$f(x, y) = x^2 - y^2 + xy$$

$$f(x, y) = e^x \cos y$$

$$f(x, y) = y \sin x$$



# HY-111

## Απειροστικός Λογισμός II

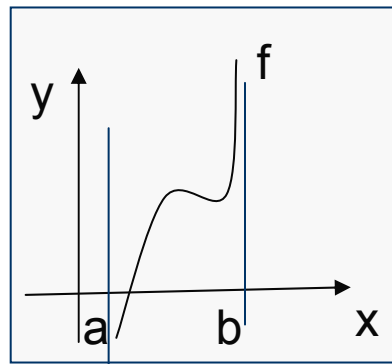
---

Προσδιορισμός ολικού  
μέγιστου/ελάχιστου



# Ακρότατα σε κλειστό πεδίο ορισμού (1 μεταβλητή)

$f : (a, b) \rightarrow \mathbb{R}$  Δεν έχει κατ' ανάγκη ολικό ελάχιστο ή μέγιστο



$f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ , συνεχής - παραγωγίσιμη

Η  $f$  λαμβάνει ολικό ελάχιστο, μέγιστο είτε στο  $(a, b)$  είτε στο  $a$  ή στο  $b$ .

Βρίσκουμε τα κρίσιμα σημεία (μαζί με  $f(a)$ ,  $f(b)$ ) και συγκρίνουμε τιμές.

π.χ

$$f(x) = x^2 + 5x - 4, x \in [2, 5]$$

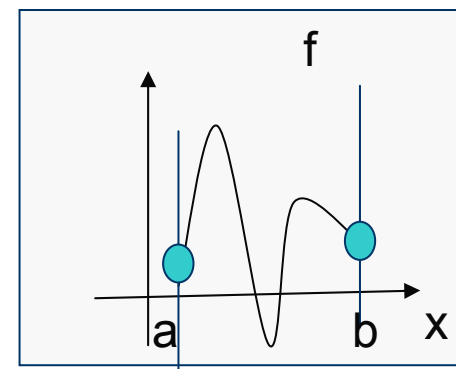
Κρίσιμα σημεία

$$f'(x) = 0 \rightarrow 2x = 5 \rightarrow x = 2.5, f(x) = -2.25$$

$$f(2) = -2$$

$$f(5) = 4$$

Οπότε ελάχιστο στο 2.5, μέγιστο στο 5.

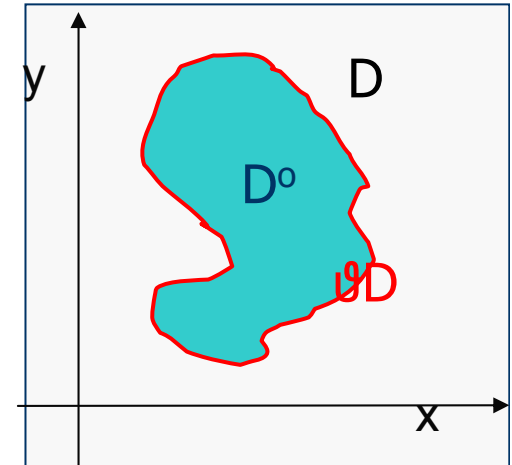


# Ακρότατα σε κλειστό πεδίο ορισμού (2 μεταβλητές)

$f : D \subseteq \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ ,  $D$  κλειστό φραγμένο

$D^\circ$ : εσωτερικό του  $D$  (αντίστοιχο του  $(a,b)$ )

$\partial D$ : σύνορο του  $D$  (αντίστοιχο του  $a,b$ )

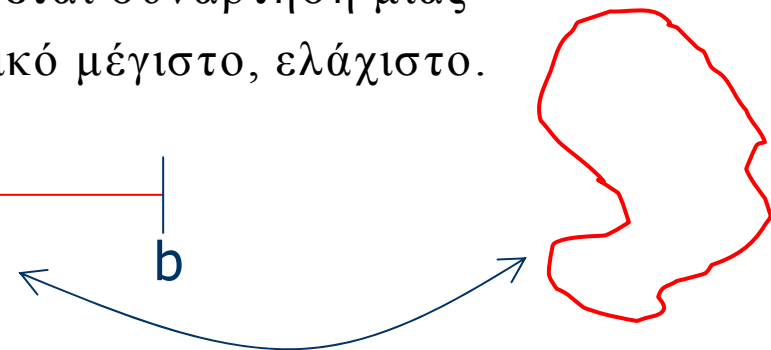


Αν  $f$  συνεχής και παραγωγίσιμη στο  $D$  λαμβάνει ολικό μέγιστο και ελάχιστο

Τρόπος υπολογισμού

– Βρίσκεις τα κρίσιμα σημεία στο  $D^\circ$

– Περιορίζεις τη συνάρτηση στο  $\partial D$  οπότε η  $f$  γίνεται συνάρτηση μιας μεταβλητής σε κλειστό διάστημα. Βρίσκουμε ολικό μέγιστο, ελάχιστο.



# Ακρότατα σε κλειστό πεδίο ορισμού (2 μεταβλητές)

$$f(x, y) = 3x^2 + 5y^2$$

$D = \{(x, y) : x^2 + y^2 \leq 1\}$  κλειστός μοναδιαίος δίσκος

Λύση

$$D^\circ = \{(x, y) : x^2 + y^2 < 1\}$$

$$\partial D = \{(x, y) : x^2 + y^2 = 1\}$$

–Κρίσιμα σημεία στο  $D^\circ$

$$(0, 0) \quad f(0, 0) = 0$$

–Περιορίζεις την  $f$  στο  $\partial D$ .

$$\varphi : [0, 2\pi] \rightarrow \mathbb{R}^2$$

$$t \rightarrow (\cos t, \sin t)$$

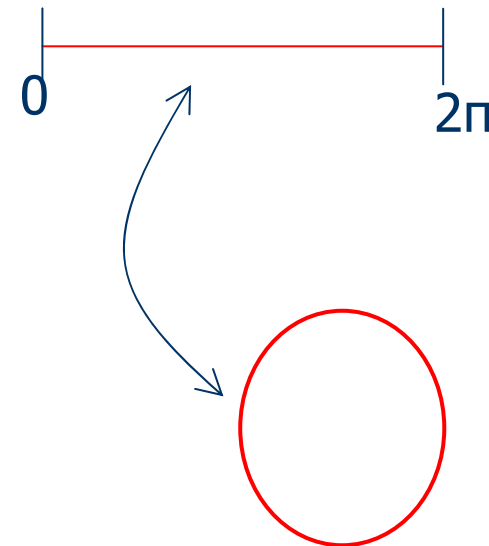
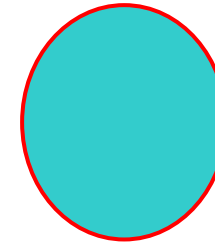
$$F(t) = f \circ \varphi(t) = 3 \cos^2 t + 5 \sin^2 t = 3 + 2 \sin^2 t, t \in [0, 2\pi]$$

Κρίσιμα σημεία στο  $[0, 2\pi]$

$$F'(t) = 4 \cos t \sin t, t \in (0, 2\pi)$$

$$F'(t) = 0 \rightarrow t = \pi/2, t = \pi, t = 3\pi/2$$

$$\{0, 2\pi\} : F(0) = 3, F(2\pi) = 3$$



# Ακρότατα σε κλειστό πεδίο ορισμού (2 μεταβλητές)

$$f(x, y) = (x^2 + y^2)^4$$

$D = \{(x, y) : x^2 + y^2 \leq 1\}$  κλειστός μοναδιαίος δίσκος

Λύση

$$D^\circ = \{(x, y) : x^2 + y^2 < 1\}$$

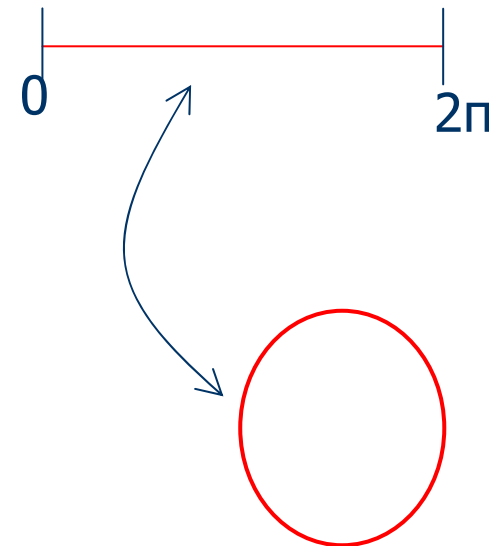
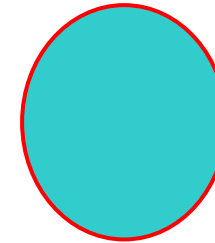
$$\partial D = \{(x, y) : x^2 + y^2 = 1\}$$

–Κρίσιμα σημεία στο  $D^\circ$

–Περιορίζεις την  $f$  στο  $\partial D$ .

$$\varphi : [0, 2\pi] \rightarrow \mathbb{R}^2$$

$$t \rightarrow (\cos t, \sin t)$$



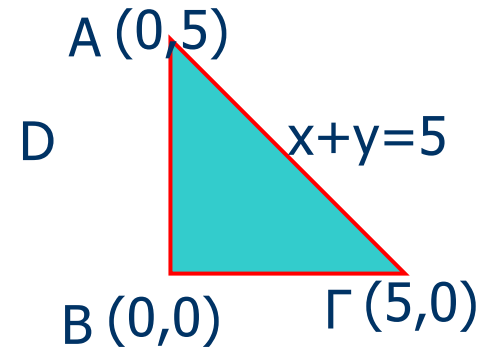


# Ακρότατα σε κλειστό πεδίο ορισμού (2 μεταβλητές)

---

$$f(x, y) = 2 + x + y - x^2 - y^2$$

Λύση



–Κρίσιμα σημεία στο  $D^\circ$

...

–Περιορίζεις την  $f$  στο  $\partial D$ .....

– 3 περιπτώσεις



# HY-111

# Απειροστικός Λογισμός ΙΙ

---

## Πολλαπλασιαστές Lagrange



# Ακρότατα υπό συνθήκη

$$\text{Αν } f : U \subseteq \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$$

Να βρείτε τα κρίσιμα σημεία της  $f$  σε μια καμπύλη  $g(x,y)=0$ .

$$r(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^2$$

$$t \rightarrow (x(t), y(t))$$

$$f(r(t)) = f(x(t), y(t))$$

$$\text{Ορισμός } p \text{ κρίσιμο} \Leftrightarrow \frac{df}{dt}(t_0) = 0$$

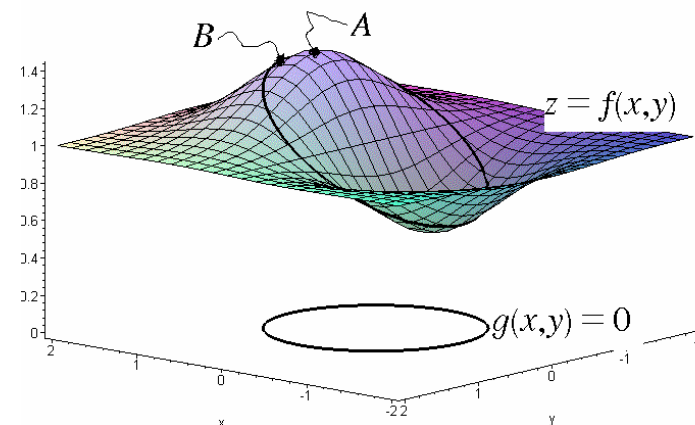
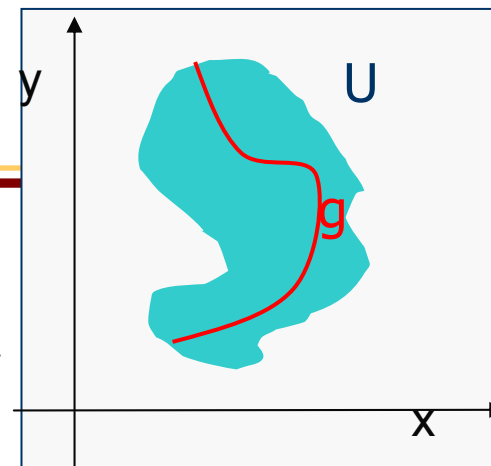
$$\text{Από κανόνα αλυσίδας } \frac{df}{dt}(t_0) = \frac{\partial f}{\partial x}(p) \cdot \frac{\partial x}{\partial t}(t_0) + \frac{\partial f}{\partial y}(p) \cdot \frac{\partial y}{\partial t}(t_0) = \nabla f(p) \cdot r'(t_0)$$

$$p \text{ κρίσιμο} \Leftrightarrow \nabla f(p) \cdot r'(t_0) = 0 \Leftrightarrow \nabla f(p) \perp r'(t_0)$$

Όταν η καμπύλη δίδεται από τη  $g(x,y)=0$  τότε  $\nabla g(p) \perp r'(t_0)$  άρα  $\nabla f(p) \parallel \nabla g(p)$

$$\nabla f(p) = \lambda \nabla g(p), \text{ (}\lambda \text{ πολλαπλασιαστές lagrange)}$$

\*Αν  $\lambda = 0$ , ισχύει πάλι πως είμαι σε κρίσιμο σημείο.



# Ακρότατα υπό συνθήκη

$$f(x, y) = 3x^2 + 5y^2$$

$$g(x, y) = x^2 + y^2 - 1 = 0 \quad \text{Κρίσιμα σημεία της } f \text{ επί της } g$$

$$\nabla f = \langle 6x, 10y \rangle$$

$$\nabla g = \langle 2x, 2y \rangle$$

$$\begin{cases} \nabla f(p) = \lambda \nabla g(p) \\ x^2 + y^2 - 1 = 0 \end{cases}$$

```
Matlab: figure;  
ezplot3('cos(t)','sin(t)','3*(cos(t))^2+5*(sin(t))^2');  
hold on;  
ezmesh('3*x^2+5*y^2',[-1 1], [-1 1]);
```

Να βρεθεί η απόσταση του  $O(0,0,0)$  από το  $x+2y+3z=1$ .

$$\min \sqrt{(x-0)^2 + (y-0)^2 + (z-0)^2} \quad d(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2$$

$$\nabla d = \langle 2x, 2y, 2z \rangle$$

$$\nabla g = \langle 1, 2, 3 \rangle$$

$$\begin{cases} \nabla f(p) = \lambda \nabla g(p) \\ x+2y+3z=1 \end{cases}$$



# Ακρότατα υπό συνθήκη

Να μεγιστοποιηθεί ο όγκος κυλίνδρου δοσμένης επιφάνειας  $c$ .

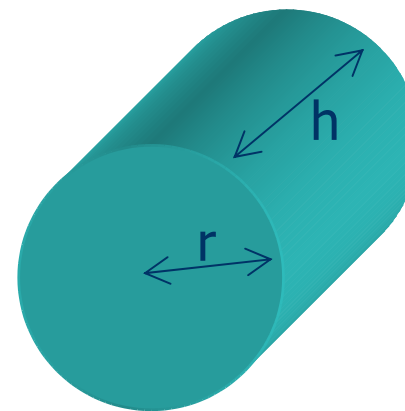
$$V(r, h) = \pi r^2 h$$

$$S(r, h) = 2\pi r^2 + 2\pi rh = c$$

$$\nabla V = \langle 2\pi rh, \pi r^2 \rangle$$

$$\nabla S = \langle 4\pi r + 2\pi h, 2\pi r \rangle$$

$$\begin{cases} \nabla V(p) = \lambda \nabla S(p) \\ 2\pi r^2 + 2\pi rh = c \end{cases}$$



# Ακρότατα υπό συνθήκη

Να μεγιστοποιηθεί ο όγκος κυλίνδρου εγγεγραμμένου στη μοναδιαία σφαίρα.

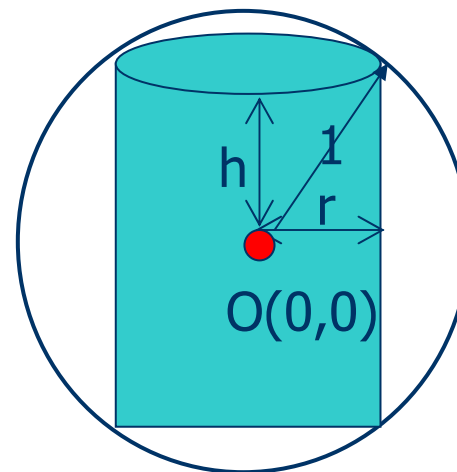
$$V(r, h) = 2\pi r^2 h$$

$$g(r, h) = h^2 + r^2 - 1 = 0$$

$$\nabla V = \langle 4\pi rh, 2\pi r^2 \rangle$$

$$\nabla g = \langle 2h, 2r \rangle$$

$$\begin{cases} \nabla V(p) = \lambda \nabla g(p) \\ h^2 + r^2 = 1 \end{cases}$$



# Ακρότατα υπό 2 συνθήκες

Αν  $f : U \subseteq \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$

Να βρείτε τα κρίσιμα σημεία της  $f$  επί των

$g_1(x,y,z)=0$  και  $g_2(x,y,z)=0$  (τομή 2 επιφανειών δίνει καμπύλη)

Ερώτημα: Περιορίστε την  $f$  στην  $g_1$  βρείτε τα κρίσιμα σημεία

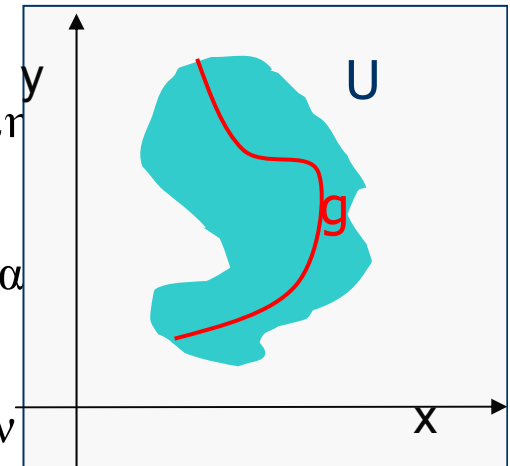
Προηγουμένως  $P$  κρίσιμο σημείο όταν  $\nabla f(p) \perp \nabla g_1(p)$ .

Όλα τα δυνατά κάθετα διανύσματα σε ένα σημείο  $P$  ορίζουν

1 κάθετο επίπεδο

Όταν η καμπύλη δίδεται από τη  $g(x,y)=0$  τότε  $\nabla g(p) \perp r'(t_0)$  άρα  $\nabla f(p) \perp \nabla g(p)$

$\nabla f(p) = \lambda_1 \nabla g_1(p) + \lambda_2 \nabla g_2(p)$ , ( $\lambda_1, \lambda_2$  πολλαπλασιαστές lagrange)



# Ακρότατα υπό συνθήκη

---

Να βρεθεί το σημείο τομής των επιπέδων που είναι πιο κοντά στο  $O(0,0,0)$   $x+3z=10$ ,  $2x+y+z=1$ .

$$\min \sqrt{(x-0)^2 + (y-0)^2 + (z-0)^2} \quad d(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2$$

$$\nabla d = \langle 2x, 2y, 2z \rangle$$

$$\nabla g_1 = \langle 1, 0, 3 \rangle$$

$$\nabla g_2 = \langle 2, 1, 1 \rangle$$

$$\begin{cases} \nabla d(p) = \lambda_1 \nabla g_1(p) + \lambda_2 \nabla g_2(p) \\ 2x+y+z=1 \\ x+3z=10 \end{cases}$$





# Ακρότατα υπό συνθήκη

$$f(x, y) = x^2 + xy + y^2, D = \{(x, y) \mid x^2 + y^2 \leq 1\}$$

Βρείτε τα ακρότατα της  $f$ .

$$\alpha) \text{ κρίσιμα σημεία στο } D^\circ = \{(x, y) : x^2 + y^2 < 1\}$$

$$\partial D = \{(x, y) : x^2 + y^2 = 1\}$$

$$\nabla f = \langle 2x + y, 2y + x \rangle$$

$$\nabla f(x, y) = 0 \rightarrow \begin{cases} 2x + y = 0 \\ 2y + x = 0 \end{cases} \rightarrow x = y = 0$$

$$\beta) \text{ κρίσιμα σημεία στο } \partial D = \{(x, y) : x^2 + y^2 = 1\}$$

$$g(x, y) = x^2 + y^2 - 1$$

$$\begin{cases} \nabla f(p) = \lambda \nabla g(p) \\ x^2 + y^2 = 1 \end{cases}$$



# HY-111

# Απειροστικός Λογισμός ΙΙ

---

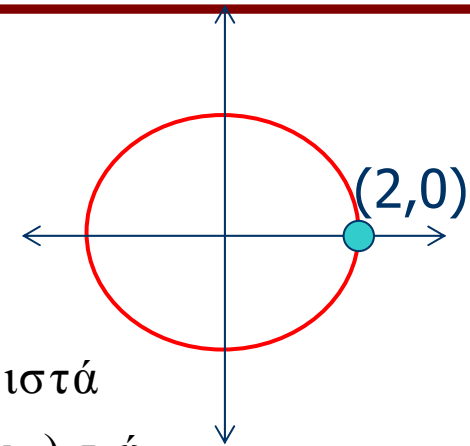
## Πεπλεγμένες Συναρτήσεις



# Θεώρημα πεπλεγμένων συναρτήσεων

Θεώρημα πεπλεγμένων συναρτήσεων

$$\text{π.χ. } \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{2} - 1 = 0 : G$$



Ερώτημα: Γύρω από ποια σημεία  $P=(x_0, y_0)$  η καμπύλη παριστά γράφημα συνάρτησης ως προς  $x$ , δηλαδή υπάρχει γειτονιά  $\Delta(x_0)$  τ.ώ.

$$\Delta(x_0) \rightarrow \mathbb{R}$$

$$x \rightarrow f(x)$$

Πρόβλημα έχω στα σημεία  $Q$  όπως το  $(2,0)$  για τα οποία η εφαπτομένη του γραφήματος στο  $Q$  είναι // με τον  $y$  άξονα ή ισοδύναμα η κάθετη της καμπύλης στο  $Q$  είναι  $\perp$  στον  $y$  άξονα.

Αν η  $G$  δίδεται από μια εξίσωση  $g(x,y)=0$  τότε η  $\perp$  στο  $P=(x_0, y_0)$  είναι  $\nabla g(x_0, y_0)$



# Θεώρημα πεπλεγμένων συναρτήσεων

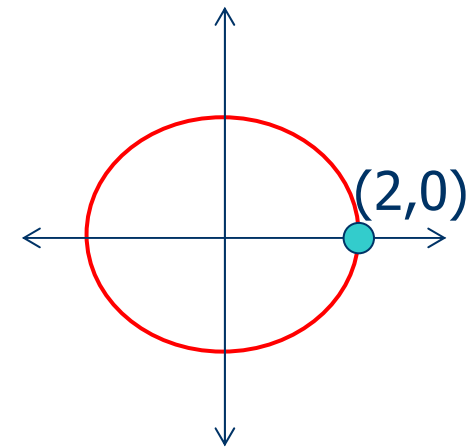
Αν η  $g(x,y)$  παριστά καμπύλη  $G$  στο επίπεδο τότε τα σημεία  $Q(x_0,y_0)$  γύρω από τα οποία η  $G$  δε παριστά γράφημα συνάρτησης είναι αυτά που το  $\nabla g(x_0,y_0) \perp$  στον  $y$  άξονα.

$$\nabla g(x_0,y_0) = \left\langle \frac{\partial g}{\partial x}(x_0,y_0), \frac{\partial g}{\partial y}(x_0,y_0) \right\rangle$$

Άρα υπάρχει πρόβλημα με τα σημεία  $\frac{\partial g}{\partial y}(x_0,y_0) = 0$ .

$$\text{π.χ. } g(x,y) = \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{2} - 1 = 0 : G$$

$$\frac{\partial g}{\partial y}(x_0,y_0) = 0 \Rightarrow 2y = 0 \Rightarrow y = 0 \Rightarrow x = \pm 2, (x, y) = (\pm 2, 0)$$



# Θεώρημα πεπλεγμένων συναρτήσεων

Έστω  $f(x,y)=0$  καμπύλη και  $P(x_0,y_0)$  τ.ώ.  $\frac{\partial f}{\partial y}(x_0,y_0) \neq 0$

Έστω  $y=y(x)$  σε γειτονιά του  $P$ . Βρες  $\frac{dy}{dx}$ ;

$$\left. \begin{array}{l} z=f(x,y) \\ y=y(x) \end{array} \right\} \text{Θεωρώντας } f(x,y(x))=0 \Rightarrow 0 = \frac{df}{dx} = \frac{\partial f}{\partial x} \frac{dx}{dx} + \frac{\partial f}{\partial y} \frac{dy}{dx} \Rightarrow \frac{dy}{dx} = -\frac{\frac{\partial f}{\partial x}}{\frac{\partial f}{\partial y}}$$

Στο παράδειγμα  $\frac{dy}{dx} = \frac{-x/2}{y} = -\frac{x}{2y}$

Γενικότερα αν  $f(x,y,z)=0$  ορίζει επιφάνεια  $S$  πάρε  $P(x_0,y_0,z_0)$ , θέλω να βρω

$z=Z(x,y)$ , πρόβλημα έχω στα σημεία  $Q$  για τα οποία  $\nabla f(Q)$  είναι κάθετο στο  $z$  άξονα  $\frac{\partial f}{\partial z}(Q)=0$ .



# Θεώρημα πεπλεγμένων συναρτήσεων

$z^3 - xy + yz + y^3 = 0$  (1). Σε ποια σημεία έχω πρόβλημα

$$\frac{\partial f}{\partial z} = 0 \Rightarrow 3z^2 + y = 0 \Rightarrow y = -3z^2 \quad (2)$$

$$(1) - (2) \Rightarrow \dots \Rightarrow \begin{cases} z=0 \text{ και } y=0, x \in \mathbb{R} \Rightarrow (a, 0, 0), a \in \mathbb{R} \\ x = \frac{27z^4 + 2z}{3}, \left( \frac{27a^4 + 2a}{3}, -3a^2, a \right), a \in \mathbb{R} \end{cases}$$

$$z = z(x, y)$$

$$f(x, y, z(x, y)) = 0$$

Γενικά αν  $f(x_1, \dots, x_n, z) = 0 \Rightarrow f(X, z) = 0$  και  $P = (X_0, z)$  με  $f(P) = 0$ .

Τότε γύρω από το  $P$  μπορώ να παραστήσω συνάρτηση  $z = z(x_1, \dots, x_n)$  αν  $\frac{\partial f}{\partial z}(P) \neq 0$



# Υπενθύμιση από γραμμική άλγεβρα

$$A x = c, \quad A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nn} \end{pmatrix}, c = \begin{pmatrix} c_1 \\ c_2 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}, x = \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix}$$

Αν  $\det(A) \neq 0$  τότε έχω μοναδική λύση που εξαρτάται από το  $c$ ,  $A$ .

Έστω το σύστημα  $A x = y$ ,  $y = \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \\ \vdots \\ y_n \end{pmatrix}$ ,  $y$  μεταβλητή

Αν  $\det(A) \neq 0$  τότε έχω μοναδική λύση

Γενικότερα αν  $\left\{ \begin{array}{l} f_1(x_1, \dots, x_n) = y_1 \\ \dots \\ f_n(x_1, \dots, x_n) = y_n \end{array} \right\}$  Εάν  $P(X_0, Y_0)$  ικανοποιεί το σύστημα, τότε γύρω από το  $P$  μπορώ να επιλύσω ως προς  $x_1, \dots, x_n$  αν  $\det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(X_0)\right) \neq 0$



# Παράδειγμα

---

$$\text{π.χ.} \left\{ \begin{array}{l} x + xyz = u \\ y + xy = v \\ z + 2x + 3z^2 = w \end{array} \right\} \det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(X_0)\right) = \det\begin{pmatrix} 1 + yz & xz & xy \\ y & 1 + x & 0 \\ 2 & 0 & 1 + 6z \end{pmatrix}$$

Έστω  $P = (1, 1, 1)$ ,  $y = (2, 2, 6)$

$\det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(X_0)\right) = 17$ . Άρα υπάρχει γειτονιά  $\Delta(2, 2, 6)$  ώστε για  $(u_0, v_0, w_0) \in \Delta$

μπορώ να γράψω  $x = x(u_0, v_0, w_0)$ ,  $y = y(u_0, v_0, w_0)$ ,  $z = z(u_0, v_0, w_0)$

και να λύσω το σύστημα





# Υπενθύμιση από γραμμική άλγεβρα

Γενικότερα αν  $\left\{ \begin{array}{l} f_1(x_1, \dots, x_n, y_1, \dots, y_m) = 0 \\ \dots \\ f_n(x_1, \dots, x_n, y_1, \dots, y_m) = 0 \end{array} \right\}$  Εάν  $P(X_0, Y_0)$  ικανοποιεί το σύστημα, τότε γύρω από το  $P$  μπορώ να επιλύσω ως προς  $x_1, \dots, x_n$  αν  $\det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(P)\right) \neq 0$

$$\text{π.χ. } \left\{ \begin{array}{l} x^3 u + xy^2 v + w = 0 \\ x^2 w + 2yv = 0 \end{array} \right\} \det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(X_0)\right) = \det\begin{pmatrix} 3x^2 u + y^2 v & 2xyv \\ 2xw & 2v \end{pmatrix}$$

Εστω  $P = (1, 1, 1, -2)$

$\det\left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j}(P)\right) = 16$ . Άρα υπάρχει γειτονιά  $\Delta(1, 1, -2)$  ώστε για  $(x, y) \in \Delta$

μπορώ να γράψω  $x = x(u_0, v_0, w_0), y = y(u_0, v_0, w_0), z = z(u_0, v_0, w_0)$

και να λύσω το σύστημα



# **HY-111**

# **Απειροστικός Λογισμός ΙΙ**

---

**Επίλυση Συστημάτων με χρήση  
Matlab**



# Επίλυση συστημάτων με χρήση Matlab

---

$$A x = b$$

## Παράδειγμα

$$x+2y+3z = 1$$

$$2x+y+3z = 2$$

$$4x+5y+z = 3$$

$$A = [1 \ 2 \ 3; 2 \ 1 \ 3; 4 \ 5 \ 1];$$

$$b = [1 \ 2 \ 3]';$$

$$\det(A)$$

$$x = \text{inv}(A)*b$$



# Επίλυση συστημάτων με χρήση Matlab

---

- Λύσεις εξίσωσης (π.χ. από συστήματα με χρήση πολλαπλασιαστών Lagrange)

**Πρόβλημα:** Υπολόγισε τις λύσεις της εξίσωσης  $\cos(2x)+\sin(x)=1$ .

**Λύση:**

```
s = solve('cos(2*x)+sin(x)=1')
```

```
s =
```

```
[ 0]
```

```
[ pi]
```

```
[ 1/6*pi]
```

```
[ 5/6*pi]
```



# Επίλυση συστημάτων με χρήση Matlab

---

Υπολόγισε τις λύσεις του συστήματος

$$x^6 + y^6 = 1$$

$$x + 2y = 1$$

**Λύση:**

```
figure;  
ezplot('x^6+y^6 - 1',[-2 2],[-2 2]);  
hold on;  
ezplot('x+2*y- 1',[-2 2],[-2 2]);
```

```
A = solve('x^6 + y^6= 1 ', 'x + 2*y = 1')
```

```
A =   x: [6x1 sym]  
      y: [6x1 sym]
```

```
A.x
```

```
A.y
```



# Επίλυση συστημάτων με χρήση Matlab

---

Υπολόγισε τις λύσεις του συστήματος

$$z+x^6+y^6 = 1$$

$$z+x+2y = 1$$

$$2*z-x-y = 1$$

Λύση:

```
figure;  
ezmesh('-x^6-y^6 + 1',[-1 1],[-1 1]);  
hold on;  
ezmesh('-x-2*y+ 1',[-1 1],[-1 1]);  
hold on;  
ezmesh('0.5*(+x+y+ 1)',[-1 1],[-1 1]);
```

```
A = solve('z+x^6 + y^6= 1 ', 'z+x + 2*y = 1','2*z-x-y=1')
```

```
A = x: [6x1 sym]
```

```
y: [6x1 sym]
```



# Επίλυση συστημάτων με χρήση Matlab

---

- Αθροίσματα

**Πρόβλημα:** Υπολόγισε το άθροισμα

$$1 + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \frac{1}{4^2} + \dots$$

**Λύση:**

```
syms x k
```

```
s1 = symsum(1/k^2,1,inf)
```

```
s1 = 1/6*pi^2
```

